

Remiss 2017-10-13, Diariernr 2017-6729, Översyn av områden med betydande översvämningsrisk

YTTRANDE OM ÖVERSYN AV OMRÅDEN MED BETYDANDE ÖVERSVÄMNINGSRISK

Finsk-svenska gränsälvskommissionen tackar för remissen och hänvisar till gränsälvsöverenskommelse mellan Sverige och Finland (Lag 2010:897) och vill ta fram följande:

Med överenskommelsen har ett internationellt vattendistrikt bildats som omfattar Torne-Muonioälvars avrinningsdistrikt. Överenskommelsen verkställer båda ramvattendirektivet och översvämningsdirektivet. Torne-Muonioälvars internationella vattendistrikt utgör en primär förvaltningsenhet i direktiven.

De centrala uppgifterna i gränsälvsöverenskommelsen från 2010 mellan Sverige och Finland är samarbete samt samordning av program, planer och åtgärder mellan länderna i överenskommelsens tillämpningsområde (artikel 1, 2 och 6). Genom överenskommelsen bildades förutsättningarna för att verkställa översvämningsdirektivet inom Torne-Muonioälvars vattendistrikt. Översvämningskador förebyggs i samarbete över gränsen.

Kommissionen kan notera att översynsrapporten redovisar inte det hur de förplikter som härstammar från översvämningsdirektivet har uppfyllts i detta översynsarbete, t.ex. vilken förvaltningsenhet har använts i bedömningen, hur informering av den andra parten och samordning av den preliminära bedömningen har skett mellan länderna. Av de frågor som kommer fram från gränsälvsöverenskommelsen har inga synliggjorts i översynsrapporten.

Kommissionen vill ta fram det gränsöverskridande samarbete och samordning som har pågått fr.o.m. 2010 och även tidigare under årdecennierna över gränsen. Under 20 år har risken för isproppar och översvämning förebyggts med issågning i Torne älv och dess mynning, uppgift som bekostats hittills helt av finska staten. Isproppar har ställt och ställer den största risken för betydande översvämningskador i vattendistriktet. Efter den närliggande förvaltningsreformen i Finland ansvar för förebyggande av isproppsöversvämning med issågning överförs från finska staten till kommunerna. Frågan om kostnadsansvar i issågning vid Haparandas och Torneås stränder bör hanteras i god tid före vår 2019 mellan svenska och finska nationella myndigheter som har ansvar för översvämningsriskförvaltning i samarbete med Haparanda kommun och Torneå stad.

Samarbete för och med kommunerna Haparanda och Torneå (båda bedömda som riskområden för översvämning), i samverkan mellan Länsstyrelsen i Norrbotten, Myndighet för samhällskydd och beredskap och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland samt gränsälvscommissionen har varit pågående under nuvarande planeringscykel med goda resultat. I år för första gången en guide för invånare i både Haparanda och Torneå, *Översvämningssguide för Tornedalen - Tips inför en översvämning*, har producerats i samarbete med Länsstyrelsen i Norrbotten, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Finsk-svenska gränsälvscommissionen.

Klimatförändring i norr och inom Arktis där den största delen av Torne-Muonio älvars vattendistrikt befinner sig blir mer förstärkt än i södra latituder. På grund av detta kommer extrema flödesförhållanden bli mer frekventa. Därför beredning för ovanliga översvämningförhållanden under ovanliga årstider är särskilt viktigt i detta vattendistrikt.

Kommissionen anser att Haparanda även fortsättningsvis ska betraktas som ett område med betydande översvämningrisk på grund av risk för isproppar och tidigare betydande översvämningar i området fast Haparanda uppfyller inte alla nationella översvämningriskkriterier.

Enligt artikel 10 i överenskommelsen ska gränsälvscommissionen bl.a. följa tillämpningen av överenskommelse och praxis i tillståndsärenden. Gränsälvscommissionen anmodar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap med hänvisning till remissmaterialet notera den finsk-svenska gränsälvsöverenskommelsen när översvämningrisk inom det internationella vattendistriktet bedöms.

Johan Antti
ordförande

Timo Jokelainen
viceordförande

Virve Sallialmi
sekreterare

FÖR KÄNNEDOM

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland
Länsstyrelsen i Norrbotten
Haparanda kommun
Torneå stad
Jord- och skogsbruksministeriet i Finland
Miljö- och energidepartementet